

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Zgodovina, osnove in didaktika leksikologije, leksikografije in slovničarstva
Course title:	Lexicology, lexicography and grammaticography (history, introduction, didactics)

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Jezikoslovje: leksikologija, terminologija, slovaropisje in slovničarstvo	Brez letnika	/
Comparative Study of Ideas and Cultures, doctoral study 3 rd cycle	Linguistics: Lexicology, Terminology, Lexicography and Grammar	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type

splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

P054

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
20	10				150	6

Nosilec predmeta / Lecturer:

[izr. prof. dr. Kozma Ahačič](#)

Jeziki /

Predavanja / Lectures:

slovenščina, angleščina / Slovenian, English

Languages:

Vaje / Tutorial:

/

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Za vključitev v delo ni posebnih pogojev. Priporoča se predhodno poznavanje osnovnih jezikoslovnih teorij, splošne leksikologije in slovničarstva.

Prerequisites:

There are no specific prerequisites. However, prior knowledge of basic linguistic theories, general lexicology, and grammar is recommended.

Vsebina:

1. Zgodovina jezikoslovja s poudarkom na zgodovini leksikografije, leksikologije in slovničarstva

- Antika
- Srednji vek
- Novejši tokovi v Evropi
- Slovenija
- Priročniki in pregledi s področja zgodovine jezikoslovja

2. Osnovni pojmi leksikografije in pisanja slovnice

- Tipologija slovnice in slovarjev

Content (Syllabus outline):

1. History of linguistics with particular emphasis on lexicography, lexicology and grammaticography

- Antiquity;
- Middle Ages;
- Contemporary trends in Europe;
- Slovenia;
- Historical overview of language manuals, handbooks and grammar outlines.

2. Foundations of lexicography and grammaticography

- Types of grammars and dictionaries;

- Vprašanje zgledov v slovnica in slovarjih
- Metode in viri za slovnice in slovarje
- Jezikovne teorije in njihova vloga pri pripravi priročnikov
- Načrtovanje dela
- Priprava poskusnih poglavij ali gesel
- Priprava in analiza virov
- Vprašanja definiranja, interpretiranja in izbire zgledov
- Enojezični in dvo- ali večjezični slovarji
- Temeljni in aplikativni slovarji
- Znanstvene in didaktične slovnice

3. Didaktična problematika

- Naslovniki slovnice in slovarjev
- Ugotavljanje potreb naslovnikov
- Zgodovina didaktičnih pristopov v leksikografiji in slovničarstvu ter vpogled v trenutno stanje
- Učni načrti in leksikograf/slovničar
- Učbenik ali didaktična slovnica?
- Interaktivne didaktične slovnice in slovarji
- Korpusi šolskih besedil.

Seminarji potekajo vzporedno s predavanji in se navezujejo na posamezne tematske sklope predavanj. Poudarek je na analizi izbrane slovnice ali slovarja ter na primerjavi z drugimi primerljivimi slovnici/slovarji. Teme so prilagojene individualnim študijskim programom študentk in študentov, izbrani temi pa je prilagojen ustrezní specialni izbor znanstvene literature.

Za uspešno razumevanje snovi je potrebno osnovno poznavanje jezikoslovja. Predmet se neposredno povezuje z ostalimi predmeti v okviru jezikoslovnega modula in predstavlja nekakšen uvod vanje.

- The question of the relevant choice of examples in grammars and dictionaries;
- Methods and resources for the compilation of grammars and dictionaries;
- Linguistic theories and their role in the preparation of handbooks;
- Planning;
- The preparation of mock entries/chapters;
- Language source preparation and analysis;
- The problems of the definition, interpretation and selection of relevant examples;
- Mono-, bi- and multilingual dictionaries;
- General and applied dictionaries;
- Scientific and didactic grammars.

3. Chapters in pedagogical lexicography

- Users of grammars and dictionaries;
- Targeting the needs of the users;
- The history and current state of the didactic approach to lexicography and grammaticography;
- The lexicographer/grammarian vs. course syllabi;
- Handbooks vs. didactic grammars;
- Interactive dictionaries vs. didactic grammars;
- Corpora of school texts.

Seminar classes accompany the lectures and complement them by an in-depth exploration of individual chapters covered by the course syllabus. The focus is on a complete analysis of a particular grammar and/or dictionary and comparison with other comparable works of reference. Specific thematic fields (and the accompanying list of reference works) covered by the seminars are adapted to suit each individual student.

Basic linguistic knowledge is prerequisite for successful participation in lectures. The course is directly connected to other sets of lectures in the curriculum and may be viewed as an introductory course to the programme.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Na seznamu je osnovna obvezna literatura, ki jo morajo študentke in študenti dobro poznati, saj se glede na to, da gre za uvodni predmet, druga literatura podvaja z vsemi preostalimi predmeti; poleg tega je na voljo še dodaten sproti posodabljan seznam tekstov, ki bodo prišli v poštev za posamezna predavanja in seminarsko delo.

/ The list predominantly contains items of compulsory reading. The student is required to familiarise themselves with the list of basic readings well enough to be able to access secondary literature specified for other courses in the programme, which build on the same fundamental set of reference works. A regularly updated list of additional readings for individual lectures and/or seminars will be supplied subsequently.

- 2020: Razvoj slovenskega knjižnega jezika v 16. stoletju v številkah <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/46022445>, Kozma Ahačič
- 2014–: Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/275720448>, Kozma Ahačič (ur.)
- 2015: Slovenske slovnice in pravopisi, različica 1.0 <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/279067648>, Kozma Ahačič (ur.)
- 2014: The History of Linguistic Thought and Language Use in 16th Century Slovenia <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/36854573>, Kozma Ahačič
- 2012: Zgodovina misli o jeziku na Slovenskem: katoliška doba (1600–1758) <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/262477056>, Kozma Ahačič
- 2007: Zgodovina misli o jeziku in književnosti na Slovenskem: protestantizem <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/234826496>, Kozma Ahačič
- Atkins, B. T. S., Rundell, M.,: 2008: Oxford Guide to Practical Lexicography. Oxford: Oxford University Press.
- Aurox, Sylvain, Koerner, E. F. K. (eds.) et al., 2000: History of the Language Sciences [...], vol. 1. Berlin, New York: Walter de Gruyter.
- Colombat, Bernard, Fournier Jean-Marie & Puech, Christian, 2010: Histoire des idées sur le langage et les langues. Paris: Klincksieck.
- CTLF — Corpus des textes linguistiques fondamentaux. <http://ctlf.ens-lyon.fr>.
- Dirven, R., 1990: 'Pedagogical Grammar: State of the Art Article,' Language Teaching. Cambridge: The British Council/CILT/Cambridge University Press.
- Dolezal, Fredric Thomas, McCreary, Don R., 1999: Pedagogical Lexicography Today: A Critical Bibliography on Learners' Dictionaries with Special Emphasis on Language Learners and Dictionary Users. Berlin, Boston: Max Niemeyer Verlag.
- Landau, S., 1984: Dictionaries: the Art and Craft of Lexicography. New York: Charles Scribner's Sons.
- Slovenske slovnice in slovarji (na spletu). / Various grammars and dictionaries of the Slovene language (available online).

Cilji in kompetence:

Predmet študenta ali študentko uvede v raziskovanje leksikologije, leksikografije in slovničarstva. Najprej ga zato seznanjajo z njihovo zgodovino od antike do danes ter z osnovami zgodovinskega jezikoslovja nasploh – pri tem poseben poudarek nameni tudi slovenskemu prostoru. Predmet nato predstavi osnovne

Objectives and competences:

The course is devised as an introduction into lexicology, lexicography and grammaticography. The student gets acquainted with the historical development of each individual discipline from antiquity to the present day and is offered an overview of the historiography of linguistics in general. Special attention is paid to the

pojme in metodologijo raziskovanja in pisanja slovnice in slovarjev, pri čemer skuša doseči dober vpogled tudi v to, kako so se pojmi in metodologija spreminjali skozi zgodovino. Nazadnje ponuja predmet znanja, ki so na Slovenskem povsem nova, in sicer skuša ponuditi odgovore na vprašanje, kako združiti didaktični pristop z raziskovanjem ali izdelovanjem slovnicih priročnikov in slovarjev, kako oblikovati slovnico ali slovar za povsem določen učni namen.

development of these disciplines in the Slovenian territory. The basic concepts and methodological principles of the research and compilation of grammars and dictionaries are presented, both from synchronic and diachronic perspective. The student is also equipped with the knowledge of how to successfully integrate didactic needs into the research and/or compilation of grammars and dictionaries so that they suit a specific didactic purpose (this area of research represents a comparatively new trend in Slovenia).

Predvideni študijski rezultati:

- Poznavanje zgodovine leksikologije in leksikografije v Evropi in na Slovenskem;
- poznavanje zgodovine slovniciarstva v Evropi in na Slovenskem;
- razumevanje različnosti v jezikoslovnih metodologijah skozi čas;
- poznavanje osnov pisanja znanstvenih, strokovnih in didaktičnih slovnice;
- poznavanje osnov leksikografskega dela in njegovega načrtovanja;
- razvijanje zmožnosti za povezovanje didaktičnih znanj z metodologijo in načrtovanjem izdelovanja slovnice in slovarjev.

Intended learning outcomes:

- Knowledge of grammaticographical history in Europe and Slovenia;
- Understanding of diversity in the methodological approach to language study;
- Basic principles of the compilation of scientific, reference and didactic grammars;
- Knowledge of the fundamental principles of lexicography and lexicographic planning;
- Combining didactic skills with the methodology and planning involved in the compilation of grammars and dictionaries.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Samostojno delo študentov
- e-izobraževanje

Metode (načini) dela:

- Razlaga
- Razgovor/ diskusija/debata
- Delo z besedilom
- Proučevanje primera

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Independent students work
- e-learning

Teaching methods:

- Explanation
- Conversation/discussion/debate
- Work with texts
- Case studies

Načini ocenjevanja:

Daljši pisni izdelki
Končno ocenjevanje (pisni/ustni izpit)

Delež (v %) /
Weight (in %)

80
20

Assessment:

Long written assignments
Final examination (written/oral)

Reference nosilca / Lecturer's references:

- AHAČIČ, Kozma. Nove najdbe slovenskih protestantik 16. stoletja in pregled trenutnega stanja : (1550–1575). Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede. [Tiskana izd.]. 2022, letn. 70, št. 1, str. 33-49.

- AHAČIČ, Kozma. Nove najdbe slovenskih protestantik 16. stoletja in pregled trenutnega stanja : (1576–1603). Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede. [Tiskana izd.]. 2022, letn. 70, št. 2, str. 143-156.
- LEDINEK, Nina, AHAČIČ, Kozma, PETRIC, Špela. Presenting and linking grammatical data on the Franček educational language portal. Slovenski jezik - Slovene linguistic studies. [Tiskana izd.]. 2022, 14, str. 155-182, ilustr. ISSN 1408-2616. <https://ojs.zrc-sazu.si/sjsls/article/view/11432>.
- AHAČIČ, Kozma, JEŽOVNIK, Janoš, LEDINEK, Nina, PERDIH, Andrej, PETRIC, Špela, DIVJAK RACE, Duša. Priprava jezikovnih podatkov za pedagoški portal o slovenščini Franček = Preparation of language data for the FRANČEK educational portal for Slovenian language. Philological studies. [Online ed.]. 2021, letn. 19, št. 1, str. 203-224, ilustr.
- AHAČIČ, Kozma. Razvoj slovenskega knjižnega jezika v 16. stoletju v številkah. Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede. [Tiskana izd.]. jan.-mar. 2020, letn. 68, št. 1, str. [3]-19, tabele, graf. prikazi.